

Kari Korhonen Pohjois-Norjassa Ekkerøyn maisemissa. Kuva: Kari Korhonen.

Bongariveteraani – Kari Korhonen

Suupohjassa retkeilee useita aktiivisia bongareita, vaikka osalla kiivaimmat bongausvuodet ovat jääneet jo taakse. Kristiinankorhosella on takana pitkä bongaushistoria. Valta-kunnallinen Bongariliitto nimessä Kari Korhosen vuoden bongariksi vuosimallia 2009. Nimityksen kunniaksi Kari pääsee kertomaan ajautumisestaan bongauksen pariin ja lintuharrastuksestaan laajemminkin.

Kuka olet ja mistä tulet?

Olen Kari Korhonen, reilusti 50-kymppinen Kristiinankorhossa ja Mäntsälässä asuva lintuharrastaja ja lintukurssien järjestäjä. Varsinainen leipätyö on

rakennusalan yrityksen vetäminen pääkaupunkiseudulla sekä nykyisin autojen maahantuonti omaan käyttöön ja myyntiin.

Retkeilyni painottuu lähes täysin Kristiinankorhosen eteläosaan ja siellä saaristoon, mihin yritän päästä mahdollisimman usein. Viime vuosina on tullut jonkin verran tehtyä ”paineenpoistoretkeä” muun muassa Laajalahden Maarin torniin ja muihin ohikulkupaikkoihin.

Jokunen kaukoretki Virolahdelle ja Lappiin on tehty myös lintukurssillamme. Retkiltä minut kuitenkin löytää varmimmin Skaftungin tai Siipyyn saarista. Jotenkin vain tuntuu, ettei näiden saarien parhaita lajeja ja potentiaalia vieläkään ole löydetty.

Eniten nautin kuitenkin saaristossa tapahtuvasta muutonseurannasta. Linnut tulevat tällöin luokseni...

Miten aloitit lintuharrastuksen ja montako harrastusvuotta on takana?

Nuoruusvuodet asuin Helsingissä ja siellä lintuharrastukseni alkoi sen ajan tyypilliseen tapaan koulun luontokerhon kautta. Ensimmäinen ”oma lintuni” oli mustarastas maaliskuussa 1968. Sen jälkeen kiersimme talvisin kavereiden kanssa Helsingin ja Espoon lintupaikkoja ja kevästä syksyyn etsin Sipoon alueelta sopivia muutonseurantapaikkoja.

Muutonseuranta kiinnosti

Vesilinnut ovat usein kuvausetäisyydellä Kristiinassa. Kuva: Kari Korhonen.

siis jo silloin. Porkkala ja 1970-luvulla myös Virolahti olivat vakiuisia retkikohteita. Kun liikkuminen auton hankkimisen ansiosta tuli helpommaksi ja bongauskipinä iski, niin myös Porin seutu ja Lapin reissut tulivat vakituiseen ohjelmaan.

Vuonna 1983 tapahtui iso muutos. Löysimme vahingossa Porin ja Vaasan puolivälistä Skaftungissa myynnissä olevan rantahuvilan, minkä jälkeen retkeni ovat suuntautuneet hyvin yksipuolisesti Kristiinankaupungin saaristoon.

Tuohon mennessä olin kerännyt elämänpinnoja Suomessa jo 335, mutta siihen se lähes jäikin. Uusia lajeja on tullut enää harvakseltaan, lajimäärän ollessa nykyäänkin vähän alle 350. Spontaaneja ja itse löydettyjä (tosispondeja) on tullut kuitenkin tasaiseen tahtiin lisää, tosin lukumääristä ei minulla ole mitään tietoa. En ole enää vuosikausiin laskenut mitään pinnoja-

ni. Tiira-havaintojärjestelmällä lasken, kun siinä on oikeat ominaisuudet olemassa.

Lintujen harrastamiseni on pääasiassa muutonseuranta, saaristolintujen valokuvaamista ja jonkin verran rengastamista. Erittäin tärkeänä osana harrastustani toimii lintuharrastajille järjestettävät lintukurssien nimellä toteutuvat elämysviikonloput Kristiinassa. Lintukurssien vetäminen tuli mahdolliseksi Finnaturen luovutettua suomalaisten harrastajien kurssittamisen meidän Skaftung Naturelle. Kiitos siitä Jari Peltomäelle.

Valokuvausharrastukseni heräsi uudestaan henkiin, kun kaukoputken läpi kuvaaminen digikameralla (digiscouppaus) tuli mahdolliseksi. Nykyisin retkillä kulkee aina mukana digijärjestelmäkamera. Rengastaminen oli pitkään yksi tärkeimmistä harrastusmuodoistani, mutta käytävissä olevan ajan puute on rajoittanut sitä pahasti. Tavoit-

teenani on kuitenkin pikkuhiljaa taas lisätä rengastamista.

Suurin toiveeni on ollut jo kauan, että saisin laskea kevät- ja syysmuuttosesongit läpi niin, että länsirannikon lintujen muuttosta syntyisi jonkinlainen kokonaiskuva. Nythän havainnointi painottuu usein vuoden vilkkaimpinakin aikoina vain viikonloppujen ympärille.

Mikä on lintuharrastusurasi kohokohta?

Linnut tuottavat niin paljon mielihyvää koko ajan, että varsinaista yksittäistä kohokohtaa on mahdotonta nostaa esiin. Muuttamat kovat muuttavat suurharvinaisuudet ovat jääneet tietysti hyvin mieleen (mm. piikkiyrstö-pääsky, kaksi lunnia, ensimmäinen amerikanjääkuikka, lukuisat pilkkaniskat, ruostepääsky). Paikallisista löydöistä pinnalle nousevat ehkä joutsenhanhien löytyminen, mongoliankirvinen, kenttäkerttuset, ruskounilintu,

Kahlaajien muutto kesäisen saaristoluonnon keskellä tarjoaa hienoja hetkiä. Kuovisirriin on helppo tutustua Kristiinan saarissa. Kuva: Kari Korhonen.

palsasirrit ja monet muut.

Kokonaisvaltaisesti isoin juttu on kuitenkin ollut uuden, koskemattoman lintupaikan löytäminen. Moni aikaisemmin harvinaisena tai lähes mahdottomana pidetty laji on osoittautunut Kristiinankaupungissa vuosittaiseksi ja joskus jopa yleiseksi läpimuuttajaksi.

Monia huippuelämyksiä ovat tarjonneet myös useat Suomen ennätys -massamuutot vaikkapa jänkäsirriäisellä, västäräkällä ja harmaasiepolla. Vahvoja tunteita ovat herättäneet ennätysmyöhäisten ja -aikaisten lintuokseiloiden löytäminen, joista esimerkiksi käyvät vaikkapa toissayksyiset käki ja viiriäinen.

Unohtamatta sitä kaikkein tärkeintä: nautin suunnattomasti lintukurssien vetämisestä ja siitä, että voin tarjota niin monille harrastajille uusia lintukokemuksia ja elämyksiä, joita saattaisi olla lähes mahdoton saavuttaa ilman kurssejamme.

Entä unelmalajisi?

Uusi lintulaji Suomelle. Se taitaa olla monen toiveissa ja niin minunkin. Mieluiten sellainen, mitä kaikkein vähiten odottaa ja joka aiheuttaa määrityshaasteita. Dömarkobbanin yläkötylli oli jo aika lähellä – spontaani retki saareen oli suunnitteilla löytymistä seuraavaksi päiväksi.

Yksi puolihullu ajatus on muhinut mielessä jo pitkään. Sopiva tyyni marraskuinen yö Trutklobbarnalla, nauhurissa oikeat ääninauhat ja lohenperkuujätteitä rantakalliolle. Ehkä tulossa olisi keijujen yö?

Paljonko Suupohjassa on lintuharrastajia? Entä bongareita?

Suupohjan lintuharrastajien määrä liikkuu noin sadan kieppeillä. Näistä valtaosa retkeilee tiukasti omilla paikkakunnillaan sisämaassa, mutta viimeisen viiden vuoden aikana on tapahtunut selvää aktivoitumista myös muutonseurantaan ja saariret-

keilyyn. Muutamat erittäin aktiiviset harrastajat Kristiinankaupungissa ja Närpiössä tekevät silti valtaosan kaikista alueen lintuhavainnoista ja samalla löytävät myös harvinaisuudet.

Skaftungiin ja Siipyeseen on onneksi kotiutunut useita uusia ulkopaikkakuntalaisia harrastajia. Sitä kautta myös retkeilyn määrä on lisääntynyt. Enemmän tai vähemmän bongareiksi luettavia näistä harrastajista on vajaa kymmenkunta. Näistä muutama käyvät katsomassa harvinaisuuksia aktiivisesti myös oman alueemme ulkopuolella, mutta useimmille riittää lähibongaukset oman alueen sisällä.

Mikä Suupohjassa retkeilemisessä on parasta ja ikävintä?

Parasta on ilman muuta se, ettei hiljaista lintuaikaa ole lainkaan. Meri pysyy auki lähes koko talven ja syys- sekä kevätmuutto kohtaavat tammi-helmikuun vaihteessa. Koko ajan siis ta-

Ylänkötylli tarjosi huippuhetkiä. Kuva: Kari Korhonen.

pahtuu lintujen liikehdintää johonkin suuntaan. Paras aika hienojen kevät- ja syyskausien lisäksi on keskikesä heinäkuun puolivälissä. Vanhojen kahlaajien muutto on monipuolisuudessaan upeaa seurattavaa. Lisäksi merellä lilluu kymmeniä tuhansia vesilintuja ja saaret ovat täynnä viimeisiä maastopoikueita. Ikävintä on harrastajapohjan kapeus. Vaikka tiedossa olisi hieno muuttosää ja massamuutto, niin arkipäivänä ei yleensä löydy ketään laskemaan tai edes poimimaan harvinaisuuksia masojen seasta.

Jos et retkeilisi Suupohjassa, missä haluaisit harrastaa?

Suomessa mantereen rannikko-paikat kiinnostaisivat; esimerkiksi Oulun seutu, missä 1970- ja 1980-lukujen taitteessa tuli usein käytyä Tavossa. Jos aikaa olisi rajattomasti, niin mikä tahansa alue, missä lintuja liikkuu paljon.

Minkäläinen bongari olet?

Kuten aiemmin kerroin, niin bongausintoni on viimeiset 25 vuotta ollut vähäistä ja suuntautunut aivan lähibongauksiin fiilispohjalta. Bongaani lähinnä sen mukaan, miten muihin aikatauluihini sopii, enkä enää ole ottanut mi-

tään paineita jonkin pinnan menettämisestä; kun ei laske niin ei tule paineitakaan.

Bongaamisen lopettaminen sai minussa aikaan vieroitusoireita parin–kolmen vuoden ajan 1980-luvulla, mutta nykyisin ei kovakaan pinna saa etsimään auton avaimia. Pinnasaldojeni parhaimmistoa edustivat aikanaan muun muassa noin 220 mökkipinnaa, yli 300 kuvapinnaa ja sponde- ja tosispondetilastojen kovat lukemat. Ehkä pitäisi joskus taas laskea?

Oletko retkeillyt ulkomailla?

Ulkomaanretkeily on jäänyt vähiin ja täysin Kristiinan saaristoretkeilyn varjoon. Muutama ulkomainen kohde kiinnostaisi ilman muuta ja ehkä niistä osa to-

teutuukin. Tanskaan ja Norjaanhan viemme jo lintukurssilaisia.

Eniten minua kiinnostavat sellaiset retkikohteet, missä tapahtuu paljon. Varsinainen lajien ruksaaminen pinnamielessä ei kiinnosta, mutta hienoja muuttoja on mukava katsoa missä tahansa. Kunhan saan sen Selkämeren muuton laskettua....

Ikimuistoinen bongaus?

Ehkäpä kesän 2009 ylänkötyllibongaus oli järjestelyineen ja muutamien sattumusten vuoksi mieleenpainuvien. Samoin ensimmäisen kenttäkerttuseeni aiheuttama bongausaalto tapahtumineen on jäänyt hyvin mieleen. Omista bongauksistani ovat esimerkiksi Jurmosta hoidetut hanhikorppikotka ja mehiläissyöjä jääneet hyvin mieleen. Samoin vieläkin kovat kahlaajat suippopyrstö- ja pitkäkoipisirri Kotkasta. Tuohon aikaan NMT-puhe-linkin oli harvinaisuus ja tieto kulki soittokaavioiden kautta.

Mikä on seuraava Suupohjan alueelta löytyvä Suomelle uusi lintulaji? Mistä se löytyy?

Kun amerikankurmitsa meni liian pohjoiseen, niin arvataan vaikka vuorisirri ja Trutklobbarna on tietysti luonnollinen paikka vuorisirreille.

Kari Korhonen

Bongaussanasto

bongari = harrastaja, joka käy katsomassa muiden löytämiä lintuja
 bongaus = käydä katsomassa muiden löytämiä lintuja
 stajaaminen = seurata muuttoa
 pinna = nähty laji
 elis = elämänpinna
 spontaani (sponde) = retkeilijä ollut paikalla linnun löytyessä
 tosisponde = nähnyt ensimmäisenä = linnun löytäjä
 lintuharrastaja = linnuista tavalla tai toisella kiinnostunut henkilö

Kari Korhosen valokuvia ja lintukurssija netissä:

Valokuvia picasaweb.google.com/SkaftungNature/
 Skaftung Nature www.lintukurssit.info